Розрахований коефіцієнт податкових можливостей Черкаської області у 2013 році становив 0,81, а у 2018 році – 0,87. Відповідно, індекс податкового потенціалу регіону у цей період коливався в межах 0,63-0,79. Зміна показників у динаміці свідчить про зростання і стабільність валового регіонального продукту та доходів регіону в розрахунку на одну особу населення та їх перевищення у порівнянні з середніми показниками по країні.

Відзначимо, що в Україні існує три рівня податкового потенціалу – високий, середній та низький. Значення індексів податкового потенціалу Черкаської області протягом аналізованого періоду свідчить, що податковий потенціал є недостатнім й знаходиться на середньому рівні. Це означає, що регіон отримує недостатню кількість податкових надходжень і потребує додаткового залучення з бюджету більш забезпечених регіонів.

У розрізі обласних бюджетів найвищий рівень податкового потенціалу в Україні має м. Київ, Дніпропетровська, Київська, Запорізька та Харківська області, найнижчий – Тернопільська, Закарпатська та Чернівецька області.

Отже, об'єктивна оцінка та управління податковим потенціалом регіону є одним з напрямів підвищення ефективності податкової політики в Україні.

Список використаних джерел

1. Абрамова А.С. Податковий потенціал регіонів України: проблеми та шляхи подолання / А.С. Абрамова // Глобальні та національні проблеми економіки: електронне наукове фахове видання – Миколаїв: МНУ, 2017. – Випуск 16. – С. 631-636.

2. Цимбалюк І.О. Формування та оцінка податкового потенціалу регіонів України / І.О. Цимбалюк, І.М. Редько // Економічний вісник університету: збірник наукових праць учених та аспірантів. – Переяслав-Хмельницький: ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди», 2013. – Випуск 20/2. – С. 216-221.

3. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/.

УДК 657:336.22

Жураковська Ірина Володимирівна,
к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту,
Луцький національний технічний університет,
м. Луцьк, Україна

ЧИ Є БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ДЖЕРЕЛОМ ІНФОРМАЦІЇ ДЛЯ ОБЧИСЛЕННЯ ПОДАТКІВ, ЩО НАПОВНЮЮТЬ МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ?

Наповнення місцевих бюджетів є актуальним питанням в умовах децентаралізації. Місцевим громадам передали багато повноважень щодо розпорядження коштами бюджету, однак чи впливають вони на його надходження? Звісно мова йде не про сплату податків, а про можливість контролювати повноту нарахування, що зараз здійснює ДПС.

В даному дослідженні ми спробували проаналізувати порядок розрахунку об'єктів оподаткування для податків, платежів і зборів, які наповнюють місцеві бюджети. До уваги брались податки, які у розмірі 100% становлять податкові надходження сільських, селищних бюджетів, бюджетів міст районного значення та ОТГ. Проаналізувавши Бюджетний кодекс України, ми отримали наступний перелік загальнодержавних і місцевих податків, які становлять основу нашого дослідження: 1) рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів (крім рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів в частині деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування); 2) рентна плата за спеціальне використання води водних об'єктів місцевого значення; 3) рентна плата за користування надрами для видобування корисних копалин місцевого значення; 4) акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібної торгівлі підакцизних товарів; 5) податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки; 6) плата за землю; 7) транспортний податок; 8) збір за місця для паркування транспортних засобів; 9) туристичний збір; 10) єдиний податок.

За результатами проведеного аналізу обчислення об'єктів оподаткування наведений перелік податків умовно поділено на три групи:

1) Податки, об'єкт оподаткування яких регламентовано правилами бухгалтерського обліку, відображено в первинних документах та реєстрах, контроль налагоджено і визначено відповідальність;

2) Податки, об'єкт оподаткування яких відображено в бухгалтерському обліку, але потребує звірки державних реєстрів з фактичними даними;

3) Податки, об'єкт оподаткування яких не підлягає контролю у зв'язку з застарілою методикою, або її відсутністю.

Для кожного платежу до місцевого бюджету важливим є розуміння об'єкта оподаткування, що дозволить більш раціонально проводити планування і знаходити резерви зростання надходжень до місцевих бюджетів. До першої групи податків нами віднесено акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібної торгівлі підакцизних товарів та єдиний податок. Наявність акцизних марок, мінімальних роздрібних цін на акцизні товари, обов'язкове РРО та ін. мінімізують ухилення від сплати податків. В обліку відображається виручка від реалізації, яка може бути звірена з РРО, випискаами, придбанням і т.д. І саме виручка є об'єктом оподаткування.

До другої групи належать податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, плата за землю і транспортний податок. Об'єкти оподаткування цими податками відображаються в обліку, їх можна звірити з державними реєстрами рухомого і нерухомого майна, з державним кадастром. Проте розмір податків залежить від використання майна і різниця сягає в декілька раз. Наприклад, різні ставки податків для ріллі і сіножаті, комерційної та житлової нерухомості і т.д. Виникає питання, хто повинен контролювати їх цільове використання? Хто має слідкувати, щоб ці податки сплачувались в повному розмірі від фактичного використання майна, а не зазначеного в реєстрах? В умовах скорочення штату ДПС, ресурсів на фактичні перевірки у них просто не вистачає.

Третя група найчисельніша, і дуже прикро, що це платежі за використання природних ресурсів, які є основою національного багатства. До них належать рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів (крім рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів в частині деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування); рентна плата за спеціальне використання води водних об'єктів місцевого значення; рентна плата за користування надрами для видобування корисних копалин місцевого значення; збір за місця для паркування транспортних засобів і туристичний збір.

Об'єктом оподаткування рентної плати за використання лісових ресурсів є обсяг заготовленої деревини. Але контроль за обсягом заготівлі не налагоджено. Впровадження електронного обліку деревини, чіпів не зупинило вирубки лісу. Тому перевірка нарахування рентної плати зможе відбуватись після налагодження контролю за вирубкою лісу, що є першочерговим завданням.

Щодо обліку використання води, чітко не визначено, хто має здійснювати перевірки лічильників, відповідальність за їх відсутність і використання води поза лічильникам. Чинне законодавство дозволяє не вести облік фактично використаної води, а споживання згідно технології виробництва. Причому це все на рівні журналів, які не є об'єктом контролю ДПС. В бухгалтерському обліку відображається тільки придбана і використана вода згідно офіційних даних.

Щодо корисних копалин, то в дозвільних документах фіксується орієнтовний запас копалин. Проте немає законодавчих вимог фіксувати розмір запасу в обліку, вимог контролюючих органів звіряти обсяг реалізованих копали з зафіксованим запасом. Тому процес проконтролювати тільки документальними методами неможливо.

Те ж саме стосується туристичного збору та збору за паркування, так як в бухгалтерському обліку така інформація відсутня. Тому перевірка може бути лише фактична. Звіт про туристичну діяльність, затверджений 30.11.2012 №498 містить дані статистичного обліку туристів, які в бухгалтерських звітах не відображаються. Кількість паркомісць згідно дозвільних документів також може не відповідати фактичним даним.

З вищенаведеного слід зробити висновок, що тільки фактичний контроль на місцевому рівні дозволить налагодити наповнення місцевого бюджету як за рахунок державних податків, так і місцевих. Методика такого контролю абсолютно невідпрацьована, так як відсутні чіткі законодавчі норми щодо того, хто може здійснювати такий контроль на місцях, повноваження контролюючих органів, окрім ДПС. Яким чином місцеві ограни влади можуть співпрацювати з ДПС і т.д.

Методика обліку об'єктів оподаткування на підприємствах також потребує вдосконалення, щоб мінімізувати фактичні перевірки. Адже згідно вимоги статті 44 ПКУ платникам податків забороняється формування показників податкової звітності, не підтверджених документами.

Проведення документальних перевірок контролюючих органів не забезпечить виявлення прихованих об'єктів оподаткування. Щодо місцевих податків існують значні резерви, адже крім ставок податків, які встановлюються органами місцевого самоврядування, необхідно налагоджувати контроль за

об’єктами оподаткування, що можливе лише за допомогою фактичного контролю. Але перед цим має бути здійснено суцільний моніторинг об’єктів оподаткування та інших джерел наповнення місцевих бюджетів. Доцільним є впровадження аудиту доходів місцевих бюджетів, так як тільки на місцях можна налагодити контроль саме за об’єктами оподаткування і, здійснюючи фактичний контроль, порівнювати їх з даними обліку. Це нова ділянка для української практики, яка потребує системного підходу і затребувана на практиці.

УДК 339

Іванова Світлана Миколаївна,
викладач, спеціаліст І категорії,
ВП НУБіП «Ірпінський економічний коледж»,
м. Ірпінь, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ ІНТЕРНЕТ-МАГАЗИНІВ В УКРАЇНІ

З розширенням доступу до Інтернету та постійним зростанням кількості користувачів, вітчизняні компанії отримали потенційну можливість активно інтегруватися в середовище електронної комерції. Споживачі все більше користуються під час вибору товарів, робіт чи послуг сайтами компаній, магазинів, туристичних фірм тощо. Слід зазначити, що Інтернет-бізнес це поєднання всіх видів підприємницької діяльності та ділової діяльності в Інтернет-середовищі, що має свої особливості та функції для задоволення потреб користувачів Інтернету та отримання різної віддачі. Найпоширенішою формою бізнесу в Інтернеті є Інтернет-магазин, який є місцем в Інтернеті, де товари (включаючи доставку товарів) продаються безпосередньо споживачам (юридичним або фізичним особам). Тому, розміщення інформації про споживача, замовлення товарів та транзакції здійснюються в мережі (веб-сайт Інтернет-магазину). Порівняно з веб-сайтами, що надають послуги безкоштовно, Інтернет-магазини в основному надають готівкові платежі.

Тому, сьогодні є актуальним дослідження ефективного механізму оподаткування інтернет-магазинів. Однак спалах пандемії COVID-19 спричинив світову економічну кризу, що вплинуло і діяльність суб'єктів господарювання у сфері електронної комерції. В Україні, зокрема, з метою підтримки вітчизняних суб’єктів господарювання вжито ряд невідкладних заходів, серед яких часткове послаблення фіскального тиску (шляхом упровадження податкових пільг та звільнення від оподаткування операцій з постачання товарів, які є необхідними для здійснення заходів щодо подолання пандемії, запровадження мораторію на проведення податкових перевірок тощо [1]

Слід зазначити, що кількість функціонуючих інтернет-магазинів в Україні перевищує 14 тис., при чому офіційно зареєстровано з них близько 10 тис. Майже 70 % з них створюються як інтернет-вітрини звичайних магазинів і застосовують